

Казка чи романтичний голод?

Коли замислюєшся над тим, як впливає слово на душі молодих людей, передусім ставиш запитання: “Що читає дитина, юнак, дівчина?”. Відповідь невтішна. Адже книжці потрібно конкурувати з новітніми технологіями за вплив на розвиток і формування світогляду молодого покоління. Якщо зовсім нещодавно інформацію черпали з періодичних видань, книжок, то сьогодні — переважно з інтернету, а також — ігор, мультфільмів, бойовиків. Який результат вони дають? Чого навчаються діти? Насамперед — жорстокості, невмінню спілкуватися, замкненості. А от книжка завжди навчала мудрості, добру, щирості, а найголовніше — розвивала просторову уяву, фантазію. Лише ті, хто багато читає, можуть бути першими, лідерами, можуть повести за собою.

На особливу увагу заслуговують література та видовищні мистецтва, призначені для дітей. Це казки, оповідання та мультфільми. Адже саме вони формують у малечі модель навколишнього світу, добра і зла, друга і ворога — усе те, що буде для дитини духовним компасом. Тому потрібно обережно підходити до питання казочки для малюка, особливо дошкільного віку. Бо тоді дитина обирає для себе світ образів, з яких напівсвідомо складає власну модель світу. Дівчинка — якою вона буде мамою, а хлопчик — хто буде супутницею його життя. Герої казок та мультфільмів не повинні бути жорстокими, вульгарними, агресивними, щоб не скалічити дитячу психіку, а навпаки — мудрими, скромними, соромливими. Саме такі образи мають формувати стереотипи поведінки, адже казка — це романтика, таїна, через яку можна пробудити в дівчаток інтерес до святого образу матері, виплекати поезію материнства, а в хлопчиків — через скромність, сором'язливість і несміливість героїнь — бажання стати справжнім чоловіком. Дитяча сором'язливість і сентиментальність — це обов'язкова умова для створення в дорослому житті сім'ї та продовження роду.

Часто дорослі автори в казках та мультфільмах діють на підсвідомість дитини замасковано, відбиваючи охоту до створення сім'ї, пропагуючи ранній секс, розпусту. Особливо це поширено в зарубіжних мультфільмах, які ведуть у глухий кут наших дітей, калічать їхні душі. На ринку друкованої та кінопродукції потрібні такі твори, на які заслуговують наші малята. Слово сильніше, ніж ядерна зброя. І тому ним слід користуватися дуже обережно.

Для юнаків і дівчат у книжках російською та рідною мовами пропонується містика, детективи, еротика, що призводить до духовної убогості українця на рідній землі. Я спробувала перебороти ці стереотипи, написавши три прозові книжки для дітей та підлітків. Це збірки оповідань “Вікнами до сонця”, “Батько з Португалії” та “Цезар, Галка і Новий рік”, у яких змальовано безліч героїв — наших сучасників, що живуть на Миколаївській землі, але діями та вчинками близькі читачеві будь-якого регіону. Хочеться, щоб хлопці ставали мужніми, як Віктор з оповідання “Лідер”, цілеспрямованими, як Сергій та Анатолій з оповідання “Артисти”, дівчата — були цнотливими, як Віра з оповідання “Записка”. Щоб кожен знайшов для себе героя, якого хотів би наслідувати, у якого навчався б добру, мудрості, щирості. Але до серця читача потрібно підходити філігранно, ювелірно. Так, щоб він сам захотів прочитати написане. Саме із цією метою я розробила єдину в Україні програму “Читаємо разом”, яку

підтримали мої колеги з обласної бібліотеки для юнацтва. З нею вирушила до читачів — вихованців Миколаївської школи соціальної реабілітації. Її учням я прочитала оповідання “Жора”, запропонувала не лише обговорити його, висловити своє ставлення до нього, а й проілюструвати прочитане.

Цього разу моя мета — спонукати прочитати оповідання кілька разів і, можливо, не тільки його. Пропустити образи та події через дитячі душі, розвинути просторову уяву, фантазію. І найголовніше — достукатися до дитячих сердець. Здається, це вдалося. Висновок роблю з їхніх творів та малюнків. Головна думка оповідання — боротьба з наркоманією через образ маленької тварини — kota. І коли читала небагатослівні, але влучні твори дітей із девіантною поведінкою, в яких говориться про те, що вони не хочуть долі головного героя — Дмитра, котрий став наркоманом, та вболівають за збереження сім'ї, — зрозуміла: у дитячі душі засіяно зерно добра, співчуття, осмислення власної поведінки. Про це говорять і малюнки, де хлопчики висловлюють потаємну мрію — мати власну добропорядну сім'ю, бути милосердними, відповідати за свої вчинки.

Сила слова мала суттєвий вплив на вихованців школи соціальної реабілітації. Про це свідчить той факт, що деякі хлопчики взяли за перо, щоб створити власну казку. Один із них написав вірш, у якому є слова: “Росте собі калинонька, калинонька росте”. Дитина подумала не про цигарку чи пиво, а про дерево, назвавши його ласкавим словом, ніжно. Нехай ці рядки будуть першим і не останнім зернятком добра, що засіялось у дитячому серці, нехай стануть дорогою до добропорядного життя, яке не вестиме в прірву, а навпаки, угору, до сонця. Учні школи соціальної реабілітації, що написали відгук та намалювали ілюстрацію, були на екскурсії в обласній бібліотеці для юнацтва. Таким чином діти долучилися до прекрасного.

Зараз вихованцям запропоновано ще два оповідання “Циган” та “Нова сім'я” для ілюстрування, відгуків і написання продовження. Тема творів — любов до братів наших менших.

Обласна бібліотека для юнацтва згідно з програмою “Читаємо разом” випустила збірки «Жора», «Наука», «Війна... А більше слів не треба», до яких учні Першої української гімназії ім. М.Аркаса та вихованці Морського ліцею теж намалювали ілюстрації.

В обласній бібліотеці для дітей ім. В. Лягіна відбулася й презентація моєї книжки казок “Пригоди Нюмочки” за участю школярів. Вони одну казку інсценували, а другу — розіграли за допомогою театру ляльок. На Миколаївському телебаченні вийшла передача «Країна Читалія», де роль головних героїв зіграли члени театрального гуртка, що діє при Миколаївській філії міської дитячої бібліотеки № 4.

Читачі, студенти будівельного коледжу, випустили для малюків розмальовки. Зокрема, казка “Танок звірят” та “Розумний клен”. Ці книжки студенти разом зі мною на зустрічах у будинку дитини, школах, інтернатах дарують дітям. Отже, малята знову-таки долучаються до читання: щоб розмалювати картинку, потрібно зрозуміти героя, осмислити його поведінку. Діти ненав'язливо навчаються добру, дружбі, взаємовиручці, хорошему ставленню до світу, збереженню навколишнього середовища.

Автор: Unsvet

12.09.2011 11:11 -

Українська книжка має приваблювати читача сильними духом, незламними образами, їхніми благородними вчинками.

Віра Марущак, член Національної спілки письменників України